

Logorytmika i metody taneczno-muzyczne w logopedii

Terapia logopedyczna odwołuje się do różnych technik i metod w celu zapobiegania oraz korygowania wad i zaburzeń mowy. Jedną z takich metod są metody taneczno-muzyczne, które bazują na elementach ruchowo-rytmiczno-dźwiękowych. Metoda taneczno-muzyczna oznacza wykorzystanie jednoczesnej ekspresji poprzez ruch, rytm i dźwięk. Metoda ta w logoterapii służy dydaktyce oraz relaksacji. Wskazana jest w tych stanach, gdy zaburzeniom mowy towarzyszy dyskoordynacja słuchowo-ruchowa i w konsekwencji niemożność wykonania ruchu zgodnie z muzyką¹. W związku z tym zaleca się prowadzenie ćwiczeń logorytmicznych ze wszystkimi dziećmi, lecz głównie z dziećmi, które przejawiają brak koordynacji ruchowej oraz wzmożone napięcie mięśniowe. Ćwiczenia te przyczyniają się do wzrostu sprawności psychofizycznej oraz mają wartość relaksacyjną, dlatego też mają ogromne znaczenie w terapii osób jękających się. Techniki te odgrywają ogromną rolę w pracy logopedycznej z dziećmi w wieku przedszkolnym, albowiem są one realizowane w sposób atrakcyjny, dlatego też są bardzo lubiane przez dzieci. W skład tych zajęć wchodzi rytmika, gra na instrumentach oraz aktywny udział samych uczniów, który przejawia się w aktywnym tańcu oraz śpiewie. Realizacja ich może odbywać się w konwencji improwizacji wokalnych, instrumentalnych i motorycznych². Techniki te obejmują także treningi w słuchaniu muzyki, które łączą się z ćwiczeniami w emisji głosu i dykcji, biegi, marsz, poskoki oraz ćwiczenia, których celem jest regulacja napięcia mięśniowego.

Zalety ćwiczeń muzyczno – ruchowych:

- rozwijanie pamięci muzycznej
- kształcenie i sprawne wykonywanie ruchu (ogólnego oraz narządów mowy)
- wyrabianie szybkiej orientacji zarówno w czasie, jak i w przestrzeni
- zdolność koncentracji uwagi
- wytonowanie emocjonalne (pobudzają bądź uspokajają)
- zmuszanie do sprawniejszego myślenia
- wyrabianie wrażliwości muzycznej oraz uwrażliwienie na cechy prozodyczne mowy tj. akcentu, rytmu i melodii

¹ Błachnio K., *Vademecum logopedyczne*, Wydawnictwo Naukowe Poznań 2001, s. 117.

² Tamże, s. 117.

- kształcenie słuchu muzycznego i pamięci muzycznej oraz poczucia rytmu
- wyrabianie takich cech jak odpowiedzialność, porządek, karność, dyscyplina, umiejętność pracy w grupie oraz samodzielność.

Przede wszystkim jednak kształtując ruchy całego ciała (makroruchy), wpływają pośrednio na usprawnienie narządów mownych (mikroruchy), gdyż ułatwiają ich ćwiczenie³. Ponadto metoda ta znajduje zastosowanie w pozawerbalnym sposobie analizy treści materiału językowego, gdzie wykorzystana może być mimika oraz gesty. Zatem ćwiczenia logorytmiczne odgrywają ogromną rolę w kierowaniu estetyczną, ruchową oraz społeczną aktywnością dziecka. Nie jest to bez znaczenia, albowiem w miarę wzrostu ruchowego dziecka kształtuje się sfera emocjonalna oraz poznawcza, a to przekłada się na rozmaite formy kontaktów społecznych.

Ćwiczenia logorytmiczne szczególnie są zalecane dzieciom, posiadającym :

- trudności w sprawnym poruszaniu się, nawet kiedy jest brak uszkodzeń ciała
- trudności w orientacji przestrzennej, która przejawia się przewracaniem o własne nogi, uderzeniami o ścianę (praca nad tym, aby ich ruchy były sprawne, płynne, oraz skoordynowane)
- słabszą reakcję na aktywność otoczenia, przejawiająca się nieśmiałością oraz zamknięciem w sobie (trzeba pobudzić dziecko do aktywności, zabawy, działania)
- nadmierną ruchliwość oraz zaburzenia emocjonalne (należy pokazać dziecku pozytywny, celowy sposób rozładowania napięcia emocjonalnego)
- zaburzenia płynności mowy występujące w postaci zacinań się oraz jąkania (należy zwolnić napięcie mięśniowe, a mowę rozpatrywać jako element zabawy poprzez prowadzenie ćwiczeń logorytmicznych, głównie stosując metodę *Bon Deport* oraz usprawnienie narządów mownych).

Ćwiczenia logorytmiczne bazują na takich elementach jak:

- rytm (czas trwania poszczególnych sylab)
- metrum (częstotliwość rozłożenia akcentów)
- zmienne tempo i dynamika (są to elementy muzyczne o charakterze ekspresyjnym).

³ Sachajska E., *op. cit.*, s. 46.